

Zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen in de gemeente Groningen,

een inventarisatie
Age Stinissen

September 2016

Inhoud

Inhoud	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek	4
2 De respons	6
3 De resultaten	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Jongens en meisjes.	9
3.3 De Stadsdelen	10
3.4 Scholen voor speciaal onderwijs	11
Bijlagen	12
Colofon	13

Samenvatting

De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100 procent van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt. Daarom wil ze graag weten hoe het staat met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen.

Voor het derde jaar is deze zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen gemeten. De meting is gedaan door de vakleerkrachten van de scholen. Daarbij is geïnterviewd of de leerlingen van de scholen een zwemdiploma hebben en als ze die niet hebben of ze dan op zwemles zitten. Dit jaar hebben 23 basis scholen en 2 scholen voor speciaal basisonderwijs de aantallen geleverd. Dit is een lagere respons dan voorgaande jaren.

Van alle leerlingen van groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs (kinderen van 6 tot en met 12 jaar) heeft 86 procent minimaal een A diploma. De percentages variëren van 60 procent in groep 3 tot 97 procent in groep 8.

Van de kinderen zonder diploma is van 66 procent bekend dat ze op zwemles zitten. 20 procent zit niet op zwemles en nog eens 2,5 procent staat op een wachtlijst voor zwemles.

Meer meisjes hebben een diploma dan jongens.

In stadsdeel Zuid hebben relatief meer kinderen in de groepen 3 en 4 al een diploma dan in de rest van de stad. Bij groep 8 is er bijna geen verschil meer.

Binnen het speciaal basisonderwijs zijn er relatief meer kinderen zonder diploma. Verreweg de meeste van deze kinderen zitten wel op zwemles.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Aanleiding

Het schoolzwemmen is afgeschaft. Het seizoen 2012-2013 was het laatste seizoen dat er schoolzwemmen is gegeven. De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100 procent van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt.

De verantwoordelijkheid om kinderen te leren zwemmen, ligt bij de ouders en de meeste ouders nemen die verantwoordelijkheid ook. Meer dan 80% van de ouders zorgt er zelf al voor dat hun kinderen leren zwemmen. Om de overige ouders ook te bereiken, startte de gemeente een voorlichtingscampagne in 2013. Daaraan is in de jaren daarna een vervolg gegeven.

Via onder meer spotjes op OOGTV, posters in de stad en de website www.zwemlesingroningen.nl wijst de gemeente ouders op het belang van het kunnen zwemmen. De kinderen zonder diploma krijgen van de groepsleerkracht een informatiefolder over zwemles. Momenteel wordt zwemles aangeboden in de gemeentelijke zwembaden. Daarnaast is er een aantal particuliere aanbieders.

Voor de kinderen die geen zwemles krijgen omdat de ouders te weinig geld hebben, is er een financieel vangnet. Ouders met een inkomen tot 110 procent van het wettelijk minimum kunnen voor hun kind vanaf 6 jaar de zwemlessen voor diploma A vergoed krijgen. De Stichting Leergeld stelt hiervoor geld beschikbaar.

Er zijn ook kinderen die om een andere reden geen zwemles krijgen, bijvoorbeeld om godsdienstige of medische redenen. Van deze redenen bestaat bij de gemeente een algemeen beeld op basis van landelijke cijfers. Om de

groep kinderen die geen zwemles hebben in beeld te krijgen, sluit de gemeente aan bij een landelijk systeem: het Beweeg ABC.

Het landelijke beeld is bevestigd door een in 2013 gehouden enquête onder basisschoolleerlingen door Onderzoek en Statistiek Groningen. Uit dit onderzoek bleek dat 8 procent van de basisschoolleerlingen in groep 5 geen diploma had en ook niet op zwemles zat. De gemeente stelt voor deze groep een zwemprogramma op. De gemeente kan hen echter niet verplichten het zwemdiploma te halen, maar kan en wil dit wel stimuleren en faciliteren. Het blijft echter de verantwoordelijkheid van de ouders.

Doel van het onderzoek

De Werkmaatschappij Sport & Recreatie (WSR) wil graag monitoren hoe het is gesteld met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen van de gemeente Groningen.

Daarvoor wordt er jaarlijks een inventarisatie gehouden onder de leerlingen van de groepen 3 tot en met 8 van alle basisscholen binnen de gemeente Groningen. De basisscholen en scholen voor speciaal basisonderwijs hebben hiervoor hun medewerking toegezegd. Enkele scholen voor speciaal onderwijs met veel leerlingen van buiten de stad doen niet mee. De inventarisatie loopt zoveel mogelijk via de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen. De eerste inventarisatie was in 2014, dit is de derde inventarisatie.

Bij de inventarisatie wil de WSR aansluiten bij het landelijke systeem van het Beweeg ABC: het leerlingvolgsysteem voor basis beweegvaardigheid. Dit systeem bevordert en ondersteunt een gezonde en sportieve leefstijl onder basisschoolleerlingen. De sport- en beweegvaardigheid van kinderen worden in dit systeem over een langere periode gevolgd. Onderdeel hiervan is de zwemvaardigheid.

Door aan te sluiten bij het Beweeg ABC wordt ook voldaan aan de landelijke standaard en kan er vergeleken worden met andere gemeenten en met Nederland als geheel. Onderzoek en Statistiek vult de gegevens van de scholen op de site van het Beweeg ABC in, bewaakt de voortgang en maakt een rapport met de resultaten.

Opzet inventarisatie

Om zicht te krijgen op de zwemvaardigheid van de leerlingen van de scholen inventariseren de docenten welke zwemdiploma's de kinderen hebben. Dit leidt tot een overzicht dat per school wordt ingevuld op de site van het Beweeg ABC.

Deze inventarisatie wordt jaarlijks in het voorjaar herhaald.

Van de gegevens wordt een analyse gemaakt met daarin overzichten van de zwemvaardigheid van de leerlingen uitgesplitst naar school, groep, geslacht en stadsdeel (van de school).

Voor vergelijking zijn er landelijke gemiddelden beschikbaar.

Voor alle resultaten geldt dat we afhankelijk zijn van de aanlevering van gegevens door de scholen.

2 De respons

Binnen de gemeente zijn 37 openbare basisscholen. Hiervan hebben 22 scholen cijfers geleverd. Van de 5 scholen voor speciaal basisonderwijs hebben 2 scholen cijfers geleverd. Een aantal van de scholen voor speciaal onderwijs heeft veel leerlingen van buiten de stad en doet daarom niet mee met dit onderzoek.

Tabel 2.1 Respons uitgesplitst naar verschillende categorieën

Scholen voor basisonderwijs	37
Respons	23
Percentage respons	59%
Ingevulde groepen	
Groep 3	23
Groep 4	23
Groep 5	23
Groep 6	22
Groep 7	21
Groep 8	23
jongens/meisjes	23
gegevens over zwemles	20
Scholen voor speciaal basisonderwijs	5
Respons	2

Van 23 van de 37 scholen voor basisonderwijs en van twee scholen voor speciaal onderwijs zijn gegevens aangeleverd. Dit zijn minder scholen dan in 2014(33) en 2015(28). Niet alle gegevens zijn volledig. De meeste scholen hebben van de groepen 3 tot en met 8 aangegeven hoeveel leerlingen de diploma's A, B en/of C hebben en hoeveel geen diploma. Soms ontbreekt er

een groep. Zie bijlage 1 voor de respons per school. Van de scholen Boerhave en de Kleine wereld staan de twee vestigingen apart in de tabellen.

Tenslotte telt het totaal aantal kinderen niet altijd op vanuit de categorieën. Het kan bijvoorbeeld zijn dat kinderen ziek waren bij de inventarisatie en dat daardoor niet bekend is welke diploma zij hebben. De gegevens zijn zo ingevoerd als wij ze van de scholen hebben gekregen. De enige uitzondering is wanneer er meer kinderen zijn in diplomacategorieën dan in totaal. Wanneer dit het geval was, is het totaal aantal leerlingen opgehoogd. De respons in percentage leerlingen ten opzichte van het totaal is 89 procent. Zie ook bijlage 2.

De meeste scholen hebben aangegeven of de leerlingen die geen diploma hebben, kunnen zwemmen en of ze op zwemles zitten. In vergelijking met voorgaande jaren is dit een grote toename van de respons

In tabel 2.2 is te zien van hoeveel leerlingen per groep bekend is of, en zo ja welk zwemdiploma ze hebben. Om enig inzicht te krijgen in het percentage waarvan dit bekend is, is het afgezet tegen de bevolking naar leeftijd. Gekozen is voor de gangbare leeftijd die de kinderen van de groepen hebben op 1 januari van het schooljaar. In totaal is naar schatting voor 45 procent van de kinderen bekend of ze een zwemdiploma hebben, dit percentage is veel lager dan in 2015, toen was van naar schatting 70 procent van de leerlingen bekend of ze een diploma hadden. Bij het speciaal onderwijs is voor een klein deel van de leerlingen bekend of ze een zwemdiploma hebben. Deze scholen hebben vaak ook leerlingen boven de leeftijdsgroep van basisschool leerlingen.

Tabel 2.2 Respons per groep

Groep en gangbare leeftijd voor de groep	Respons	Bevolking 1-1-2016	% respons
Groep 3 (6 jaar)	794	1.678	47%
Groep 4 (7 jaar)	792	1.645	48%
Groep 5 (8 jaar)	695	1.547	45%
Groep 6 (9 jaar)	709	1.517	47%
Groep 7 (10 jaar)	685	1.536	45%
Groep 8 (11 jaar)	727	1.482	49%
Totaal	4.402	9.405	47%

Bij het lezen van deze cijfers moet in het achterhoofd gehouden worden dat er ook Groningse kinderen in andere gemeenten op school zitten en vice versa. Ook zal de leeftijd niet in elk geval binnen de juiste groep vallen. Maar desondanks geven deze cijfers een redelijk inzicht in de respons. In bijlage 2 staat per school de respons in percentage leerlingen.

3 De resultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd in tabellen en figuren. De volledige gegevens, zoals die door de scholen zijn doorgegeven, zijn te vinden in de bijlagen 5.1 tot en met 5.6.

3.1 Algemeen

Van alle kinderen is geïnventariseerd wat voor zwemdiploma ze hebben in tabel 3.1 staan de percentages per groep.

Tabel 3.1 Percentages leerlingen per groep naar hoogst behaalde diploma, 2016

Diploma	Groep 3	Groep 4	Groep 5	Groep 6	Groep 7	Groep 8
Geen diploma	40%	19%	9%	6%	4%	3%
Diploma A	15%	15%	18%	13%	18%	13%
Diploma B	29%	39%	41%	46%	45%	43%
Diploma C	16%	27%	32%	35%	33%	41%
Aantal leerlingen	770	769	675	680	642	705

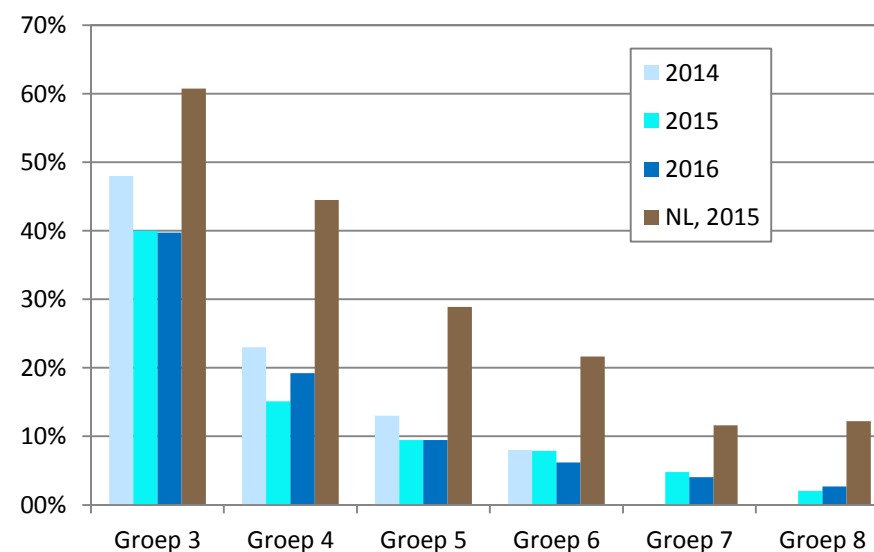
In de tabel 3.2 en figuur 3.1 zijn de percentages te zien van de leerlingen die geen zwemdiploma hebben. Waar in groep 3 40 procent nog geen diploma heeft, heeft in groep 8 97 procent tenminste diploma A behaald. Dit komt dicht bij het doel van de gemeente dat 100 procent van de kinderen tenminste zwemdiploma A behaalt. Dit hebben verreweg de meeste kinderen bereikt in groep 5, in deze groep hebben meer dan 90 procent van de kinderen een zwemdiploma. Een even groot percentage als in 2015.

Wat verder opvalt, is dat in elke groep het percentage zonder zwemdiploma in 2014 hoger was dan in 2015 en 2016. Voor groep 7 en 8 zijn alleen de percentages over 2015 en 2016 bekend

Tabel 3.2 Percentage kinderen zonder diploma naar groep, 2014-2016

Groep	2014	2015	2016
Groep 3	48%	40%	40%
Groep 4	23%	15%	19%
Groep 5	13%	9%	9%
Groep 6	8%	8%	6%
Groep 3 t/m 6	22%	18%	19%
Groep 7	.	5%	4%
Groep 8	.	2%	3%
Groep 3 t/m 8	.	14%	14%

Figuur 3.1, Percentage kinderen zonder diploma naar groep, 2014-2016 en Nederland 2015

In figuur 3.1 staan ook de percentages kinderen zonder diploma van Nederland als geheel zoals bekend in het beweegABC. Er valt op dat bij de landelijk deelnemende scholen het percentage leerlingen zonder diploma veel hoger is dan in Groningen.

Zwemles

Van de kinderen die geen diploma hebben is geïnventariseerd of ze op zwemles zitten. En als ze niet op zwemles zitten, of ze dan op een wachtlijst voor zwemles staan. In tabel 3.3 staan de resultaten. Naast de percentages staan ook de absolute aantallen omdat, vooral in de hogere groepen, de aantallen laag zijn. Van de kinderen zonder diploma is van 64 procent bekend dat ze op zwemles zitten. 20 procent zit niet op zwemles en nog eens 2,5 procent staat op een wachtlijst. We zien ook dat van de oudere groepen relatief minder kinderen zonder diploma op zwemles zitten, al gaat het hier om kleine aantallen. Niet van alle kinderen die geen diploma hebben is bekend of ze op zwemles zitten.

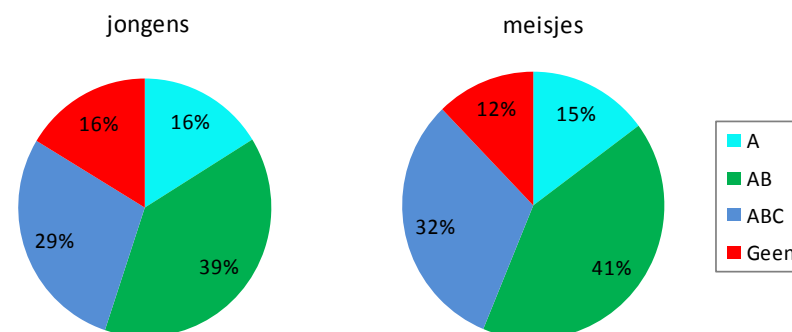
Tabel 3.3 Kinderen zonder diploma, op zwemles en niet op zwemles naar groep, 2016

Groep	geen diploma	zwemles	Geen zwemles	
			wachtlijst	niet op wachtlijst
Groep 3	320	219(68%)	9	43(14%)
Groep 4	152	99(65%)	4	34(23%)
Groep 5	64	41(64%)	2	19(30%)
Groep 6	44	23(52%)	0	11(26%)
Groep 7	28	12(43%)	0	11(42%)
Groep 8	21	8(38%)	0	4(21%)
Groep 3 t/m 8	605	399(64%)	15 (2,5%)	122(20%)

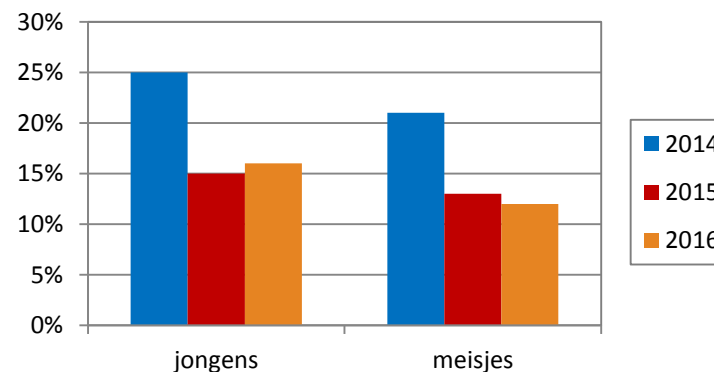
3.2 Jongens en meisjes.

We hebben ook gekeken naar de verschillen tussen jongens en meisjes. In figuur 3.2 staat in percentages een overzicht. In figuur 3.3 staat de ontwikkeling van kinderen zonder diploma over de jaren. We zien dat meer jongens dan meisjes geen diploma hebben en dat het aantal kinderen zonder diploma sinds 2014 is afgenomen. Er is geen relevant verschil in percentage tussen jongens en meisjes zonder diploma die op zwemles zitten.

Figuur 3.2 Diplomabezit van jongens en meisjes, 2016

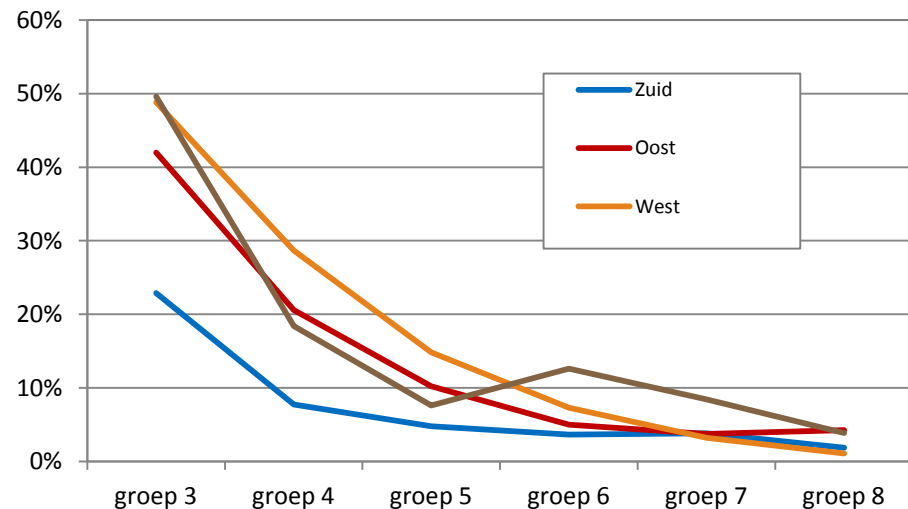
Figuur 3.3 Percentage jongens en meisjes zonder diploma, 2014-2016

3.3 De Stadsdelen

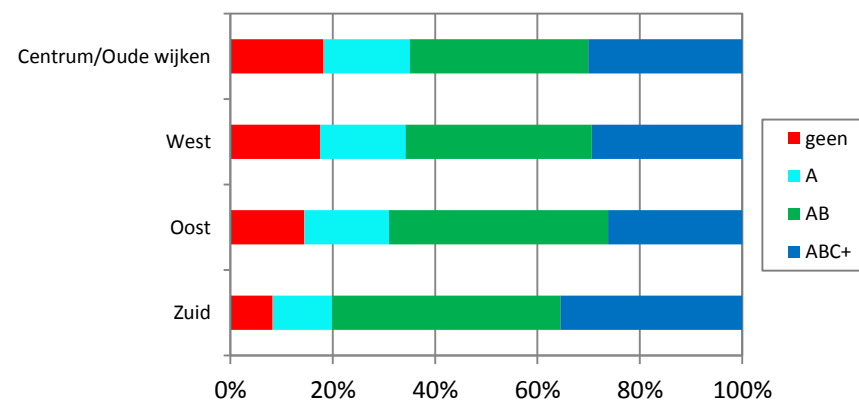
Bij de indeling van de scholen in de stadsdelen zijn de stadsdelen Centrum en Oude wijken samen genomen. In het Centrum staat maar een school waarvan dit jaar aantallen bekend zijn. De Vrije School en de Zaaier zijn niet ingedeeld in een stadsdeel omdat deze scholen meer dan andere scholen leerlingen uit de hele gemeente en ook van buiten de gemeente hebben. In figuur 3.2 staat het percentage leerlingen zonder diploma naar groep per stadsdeel.

Figuur 3.4 Leerlingen basisonderwijs zonder diploma naar groep en stadsdeel

In stadsdeel Zuid hebben relatief meer kinderen in de groepen 3 en 4 al een diploma dan in de rest van de stad. Bij groep 8 is er bijna geen verschil meer. Ook in de metingen van 2014 en 2015 was het percentage leerlingen zonder diploma in de lagere groepen in de stadsdelen Oude Wijken en West het hoogste en in stadsdeel Zuid het laagste.

Figuur 3.5 Diploma's van de leerlingen naar stadsdelen, 2016

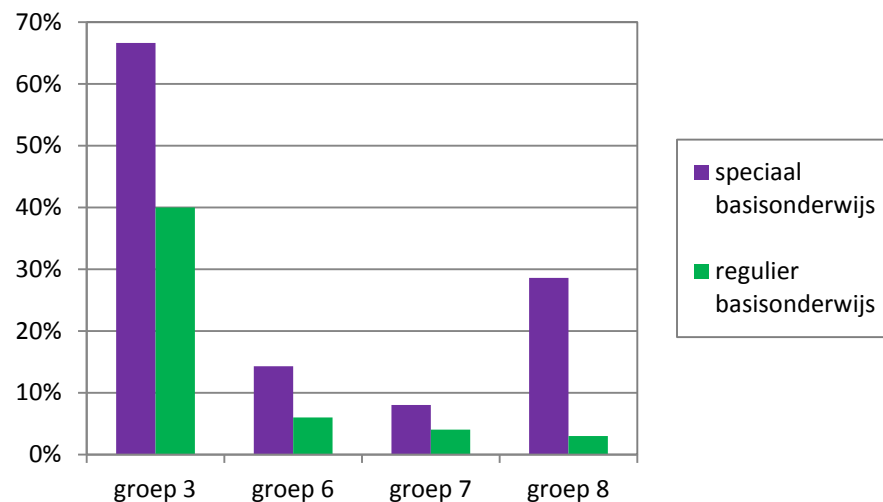
In stadsdeel Zuid hebben de kinderen over het algemeen meer diploma's dan in de andere stadsdelen, relatief weinig kinderen hebben alleen diploma A in stadsdeel Zuid. In stadsdeel Oost hebben relatief weinig kinderen diploma C of meer. Zie voor een kaart van de stadsdelen bijlage 7.

3.4 Scholen voor speciaal onderwijs

We hebben van twee scholen voor speciaal onderwijs gegevens. In totaal gaat het daarbij om 160 leerlingen. De resultaten staan in bijlage 6, hierbij zijn voor een van de scholen de leerlingen op basis van hun leeftijden ingedeeld in een groep. In figuur 3.6 is het percentage kinderen zonder diploma vergeleken met dat van het reguliere basisonderwijs. De groepen 4 en 5 staan niet in de figuur omdat van die twee groepen te weinig leerlingen gegevens zijn.

We zien dat in het speciaal onderwijs relatief meer kinderen zonder diploma zitten dan in het reguliere onderwijs. In totaal heeft 30 procent geen diploma tegen in het regulier onderwijs 14 procent. De kinderen waarvan bekend is dat ze geen diploma hebben zitten op 3 kinderen in groep 3 na allemaal op zwemles. Ook in voorgaande jaren was het diplomabezit lager bij het speciaal- dan het regulier onderwijs.

Figuur 3.6 Percentage leerlingen zonder diploma naar onderwijssoort en groep.

Bijlagen

Bijlage 1	Respons per school
Bijlage 2	De respons in aantal leerlingen per school
Bijlage 3	Respons van de basisscholen over de jaren
Bijlage 4	Percentages leerlingen per groep naar hoogst behaalde diploma 2014-2016
Bijlage 5.1	Resultaten groep 3
Bijlage 5.2	Resultaten groep 4
Bijlage 5.3	Resultaten groep 5
Bijlage 5.4	Resultaten groep 6
Bijlage 5.5	Resultaten groep 7
Bijlage 5.6	Resultaten groep 8
Bijlage 6	Resultaten speciaal basisonderwijs
Bijlage 7	De Stadsdelen

Colofon

Auteurs:

Age Stinissen

Opdrachtgever:

WSR gemeente Groningen

Foto

WSR

Uitgave:

Onderzoek en Statistiek Groningen, 2016

T (050) 367 56 30

E info@os.groningen.nl

I www.os-groningen.nl

 @basisvoorbeleid